

södra skolan

**SÖDRA SKOLANS PLAN MOT DISKRIMINERING, TRAKASSERIER
OCH KRÄNKANDE BEHANDLING**

Läsåret 2024-2025

Vision	3
Grunduppgifter	4
Övergripande målsättning	4
Elevens, vårdnadshavares och personalens delaktighet	4
Främjande och förebyggande insatser för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	5
Metoder för kartläggning och utvärdering	6
Rutiner	6
Arbetsgång när en elev blir utsatt för kränkande behandling	7
När elev kränks av andra elever	7
När elev blir kränkt av en vuxen	8
Resultat och analys av läsåret 2023-2024	9
Mål för läsåret 2024-2025	Fel! Bokmärket är inte definierat.
13Lagar som reglerar arbetet mot diskriminering och kränkande behandling	Ansvarsfördelning
14Definitioner och begrepp	14
14Diskrimineringsgrunderna	14
15Referenser	15
	166

Vision

Södra skolan är en skola där alla oavsett kön, etnisk bakgrund, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder, könsöverskridande identitet eller uttryck har lika värde och behandlas med respekt. Öppenhet och demokratiska former för arbetet präglar skolan. I vår dagliga verksamhet arbetar vi för att skapa en god arbetsmiljö där

trakasserier, kränkningar och diskriminering inte kan förekomma. Södra skolan fokuserar på och arbetar med EQ, emotionell intelligens, där vi strävar efter att utveckla och träna elevernas sociala och emotionella kompetens.

EQ

"Du har rätt till dina känslor men ansvar för ditt handlande".

EQ på Södra skolan är både ett ämne och ett förhållningssätt som genomsyrar allt som personal och elever gör i sin vardag. Södra skolan strävar efter att utveckla och träna elevernas sociala och emotionella kompetens. Detta innebär att vi ger eleverna verktyg i att förstå och kontrollera sina egna känslor, men också att utveckla förmågan att förstå och leva sig in i andra människors situation.

I ämnet EQ arbetar vi för att skapa trygghet, stärka självkänsla samt stärka de sociala relationerna i grupperna. Praktiska inslag kan vara värderingsövningar, forumspel samt stresshantering. Att du har rätt till dina känslor, men ansvar för ditt agerande ligger alltid till grund för vårt arbete på skolan.

Elevers synpunkter är viktiga för ett framgångsrikt arbete med att främja upplevelsen av trygghet. Skolan arbetar aktivt varje dag med ett förebyggande arbete där vi agerar omedelbart då kränkningar inträffar. Framgångsfaktorer hos oss är det relationella arbetet med eleverna för trygghet och tillit både mellan elever och vuxna som mellan elever.

Södra skolan är en skola där vi vill att barn ska få växa och bli sitt bästa jag.

Eva Cegrell, rektor
Södra skolan

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen
Åk F-9 samt Fritidshemmet

Ansvarig för planen

Eva Cegrell, rektor

Läsåret: 2023-2024

Planen gäller från: 2024-10-01

Planen revideras: 2025-09-30

Handlingsplanen följs upp varje termin och utvärderas i augusti/september.

Övergripande målsättning

- verksamheten är fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- alla elever upplever att de trivs i skolan
- alla elever känner trygghet och uppmuntras till lärande
- skolans gemensamma förhållningssätt bygger på grundläggande demokratiska värderingar som genomsyrar hela skolans vardag
- elever på Södra skolan har kunskaper om mänskliga rättigheter, barnkonventionen och demokrati
- eleverna på Södra skolan har en god kommunikativ förmåga
- Södra skolans värdegrund och EQ omfattar oss alla och kommer till uttryck i vardagliga praktiska handlingar i alla möte med elever, personal och vårdnadshavare
- alla elever upplever att skolan är jämställd
- vuxna på skolan har kunskap om och undervisar i mänskliga rättigheter, barnkonventionen och demokrati
- elever ses som individer med sina unika förutsättningar samt utifrån sina möjligheter istället för eventuella svårigheter som de befinner sig i

Elevens, vårdnadshavares och personalens delaktighet

Elevernas delaktighet:

Eleverna görs delaktiga genom klassråd och elevråd.

Skolan genomför årligen en elevenkät med frågor kring bland annat trygghet och trivsel i skolan.

I den ordinarie undervisningen och i EQ framförs och diskuteras trivsel och mående.

Utvecklingssamtal och hälsosamtal är ett värdefullt tillfälle att inhämta enskilda tankar kring planens innehåll.

Elevhälsan bedriver ett främjande och förebyggande arbete ute i verksamheten tillsammans med elever.

Rektors pedagogiska luncher och delaktighet i elevråd, raster och i undervisningen med eleverna är också ett värdefullt tillfälle till delaktighet och trygghet.

Vårdnadshavarnas delaktighet:

Planen mot diskriminering och kränkande behandling görs känd vid föräldramöten 1g/termin.

Planen finns att tillgå i Infomentor.

Planen mot diskriminering och kränkande behandling aktualiseras i enskilda ärenden och följs upp.

Personalens delaktighet:

Planen mot diskriminering och kränkande behandling tas fram i samverkan med all personal vid uppföljning och revidering. Detta görs vid arbetsplatsträffar, lärarlagsmöten, i elevhälsogruppen, personalmöten och vid studiedagar.

Förankring av planen:

Planen mot diskriminering och kränkande behandling presenteras för och förankras hos all personal av skolläda när planen är reviderad.

Planen presenteras och förankras hos elever i undervisningen och vid mentorssamtal.

Planen kommuniceras via skolans hemsida samt vid föräldramöten.

Främjande och förebyggande insatser för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Södra skolans arbetssätt innebär att personalens tillgänglighet är hög till lärare och andra under en stor del av skoldagen. Ett viktigt led i arbetet för jämställdhet och mot kränkningar och trakasserier är att elever blir och upplever sig sedda av personal i skolan.

En god kontakt med vårdnadshavarna är en förutsättning för det främjande och förebyggande arbetet. Det främjande arbetet sker på organisations-, grupp- och individnivå.

Organisationsnivå - Skolledningen ansvarar för att planen mot diskriminering och kränkande behandling upprättas, systematiskt följs upp och utvärderas för nya åtgärder samt att den ingår i introduktionen av nyanställd personal.

Rektor aktualiserar planen årligen vid varje terminsstart med all personal.

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling är en stående punkt vid personalmöten.

Skolans elevhälsoteam arbetar kontinuerligt med att fastställa, kommunicera, utveckla och förbättra rutiner i skolans trygghetsarbete.

Skolan har gemensamma ordningsregler som följs upp kontinuerligt på alla nivåer. Regler synliggörs och utformas tillsammans med eleverna.

Då personal får kännedom om kränkande behandling ska anmälan upprättas enligt rutinerna gällande kränkande behandling.

Gruppenivå – Vid varje terminsstart ska planen mot diskriminering och kränkande behandling aktualiseras med eleverna.

Gemensamma aktiviteter i klassen som gynnar värdegrundsarbetet ska genomsyra uppstarten av terminen för att stärka inlärningsmiljön, trygghet och gemenskap.

Undervisningen under terminerna ska ha inslag av övningar, diskussioner och gruppsamtal kring värdegrundsfrågor i varje enskilt ämne och årskurs samt vid EQ lektionerna varje vecka. Innehållet kan även ha inslag av kända situationer i vardagen eller uppkomna situationer i skolan, samhället och i världen.

Individnivå – Skolsköterska genomför hälsosamtal. Elevhälsoteamet sammanställer överlämningar från avlämnande skolor gällande nya elever. Pedagoger är uppmärksamma på elever som visar tecken på alla former av utsatthet eller kränkande beteende mot andra och pratar enskilt med elever och vårdnadshavare. Vid utvecklingssamtal kan den psykosociala situationen lyftas. Alla lärare går igenom planen mot diskriminering och kränkande behandling med sina elever, diskuterar, tydliggör begrepp och gör den förståelig med hänsyn till mognadsnivå och förmåga.

Metoder för kartläggning och utvärdering

Uppdraget är att arbeta för barns och elevers lika rättigheter och möjligheter och mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. För att kartlägga, följa upp och utvärdera genomförs under läsåret 2022-2023:

- Elevenkäter (trygghet och trivsel)
- Samtal i klasserna kring trygga/otrygga platser eller där det skapas konflikter
- Trygghetsvandring för kartläggning
- Utvecklingssamtal
- EQ-undervisningen
- Analys av anmälda fall av kränkande behandling/trakasserier/diskriminering
- Analys av tillbud/olycksfall/Incidentrapporter
- Riskanalys av diskrimineringsgrunderna
- Analys av Nationella prov och betyg
- Uppföljning och analys av anpassningar och åtgärder för särskilt stöd
- Uppföljning och analys av disciplinära åtgärder
- Uppföljning av elevhälsans främjande och förebyggande arbete
- Uppföljning och analys av ”lära-kännasamtal” när det handlar om mottagande av ny elev.

Rutiner

Rutiner för att tidigt upptäcka

På skolan har all personal ett ansvar att ge omedelbar feedback till vårdnadshavare, mentor och skolledare om man upptäcker att någon elev utsätts/utsätter någon för trakasserier, kränkande behandling eller någon form av utanförskap.

All personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektor och huvudman.

Rektor som får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Rektor har också ansvar för att händelsen utreds samt att vårdnadshavarna informeras.

Rutiner för uppföljning Elevärenden följs upp i elevhälsoteamet. Kartläggning och riskanalys av eventuella problem på skolan ska göras regelbundet eller då en ny händelse sker. Riskanalys av diskrimineringsgrunderna ska användas för att åtgärda och förebygga. Skolledning och elevhälsan ser över rutiner och regler inför varje nytt läsår. Rutiner och bestämmelser diskuteras med personal, vårdnadshavare och elever.

Arbetsgång när en elev blir utsatt för kränkande behandling

All personal är skyldig att anmäla till rektorn om de får kännedom att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. På samma sätt har rektorn skyldighet att anmäla att en elev anser sig kränkt till huvudmannen.

Huvudmannen, eller den som huvudmannen utser, är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som krävs för att förhindra framtida kränkning.

När elev kränks av andra elever

1. Personal som befinner sig i närheten av, alternativt *får kännedom* om en händelse säkerställer att situationen är trygg för berörda elever och gör en bedömning om direkta åtgärder behöver vidtas.

Vid behov kontaktas elevhälsan och erbjudande om stödjande samtal ges till berörda elever.

2. Skolpersonal som fått kännedom om händelse ska i direkt anslutning till det som skett, upprätta en kränkingsanmälan och skicka mail till rektor samt biträdande rektor.

Anmälan om kränkande behandling görs via ett digitalt formulär.

3. I samband med att anmälan görs kontaktar berörd elevs vårdnadshavare och informerar om händelsen samt informerar berörda lärare.

4. Lärare, eller den rektor bestämmer, inleder utredning bestående av samtal med berörda elever och eventuellt personal/elever med kännedom om händelsen. Personal från elevhälsoteamet informeras om att utredning inletts och mentor kan vid behov ta stöd av elevhälsoteamet i utredningen.

5. Läraren, eller den rektor bestämmer, upprättar en handlingsplan tillsammans med lärarlaget eller berörda i elevhälsoteamet utifrån de uppgifter som framkommit och lämnar denna till rektor.

6. Åtgärder som beslutats i handlingsplanen påbörjas/följs upp kontinuerligt tills ärendet är utrett/avslutas.

7. När ärendet kan betraktas som avslutat skrivs anmälan tillsammans med utredningen/handlingsplanen ut med underskrift med datum. Handlingarna lämnas till rektor.

Checklista

- Enskilda samtal med berörda elever – vad har hänt? Varför?
- Samtal till vårdnadshavare
- Samtal till andra myndigheter (vid behov)
- Kränkingsanmälan skrivs
- Handlingsplan upprättas och kommuniceras med samtliga inblandade. Handlingsplanen ska innehålla en tidsplan med uppföljning samt ansvarsfördelning
- När kränkningarna har upphört skrivs handlingsplanen under och lämnas till rektor tillsammans med kränkingsanmälan

Åtgärder för den som är utsatt:

- uppsyn vid raster förstärks.
- Samtalsstöd vid behov
- Kontinuerlig uppföljning av elevhälsoteamet.

Åtgärder som kan bli aktuella för den som utsätter:

- Elevhälsoteamet knyts till eleven, uppsyn vid raster förstärks.

- Vårdnadshavare underrättas
- Råd och stöd av socialtjänsten
- Anmälan till socialtjänsten
- Anmälan till polis
- Avstängning från skolan (enbart rektors beslut)

När elev blir kränkt av en vuxen

Om en elev utsätts för diskriminering, trakasserier eller annan form av kränkande behandling av vuxen följs nedanstående plan:

1. Händelsen anmäls till rektor
2. Vårdnadshavare kontaktas
3. Rektor utreder, åtgärdar och följer upp ärendet. Rektor dokumenterar och återkopplar till huvudman
4. Rektor följer upp ärendet med eleven och dess vårdnadshavare
5. Rektor har regelbundna uppföljningssamtal med berörd personal

Om åtgärderna inte är tillräckliga kontaktas verksamhetschefen för vidare arbetsrättsliga åtgärder i enlighet med lagar och avtal.

Den som utsatts för kränkning ska snabbt få hjälp och stöd för att förebygga och lindra såväl fysisk som psykisk skada.

Samtliga inblandade ges möjlighet till samtal och stöd för bearbetning.

Elevens vårdnadshavare kan även vända sig till Barn- och elevombudsmannen.

(www.skolinspektionen.se/BEO)

Resultat och analys av läsåret 2023-2024

Resultat och analys av antalet anmälningsärenden gällande trakasserier och kränkande behandling.

Skolan totalt: 26 st

Verbala: 17 st

Fysiska: 22 st

Sexuella trakasserier: 7 st

Diskrimineringsgrunderna: 1st

Resultat och analys av antalet anmälningsärenden gällande kränkande behandling

Den största delen av anmälda kränkningsärenden under läsåret 2023/2024 är av fysisk och verbal karaktär (anmälda kränkningar kan vara en kombination av dessa). Det sker dubbelt så många kränkningar på låg- och mellanstadiet som på högstadiet.

Sju fall av sexuella trakasserier har anmälts på skolan. Dessa är i form av kommentarer, gester, ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar av sexuell natur. Utifrån diskrimineringsgrunderna förekommer ett fall av en kränkning gällande könsöverskridande identitet.

Vidare sker det enligt anmälningarna en stor del kränkningar som till synes verkar vara provocerade. Kränkningarna handlar om kommentarer om sexuell läggning, utseende, svårigheter/behov samt kommentarer kring generell livsstil utifrån intressen osv. En orsak kan även tänkas vara på individnivå där osäkerhet, bristande självkänsla samt rädsla för att själv bli utsatt styr handlingarna. Många gånger handlar det om skojbråk som urartar. Skolan arbetar med frågor kring normer och värderingar samt språkbruket på lektioner men också specifikt i ämnet EQ. Vårdnadshavare är en viktig samarbetspartner i det preventiva arbetet.

De områden där kränkningarna äger rum är följande:

Klassrum: 8 st

Utomhus: 10 st

Korridorer: 8 st

Övrigt (matsal, omklädningsrum, idrottshall, bibliotek): 5 st

Fördelat sker det lika stort antal kränkningar i klassrummet som i korridoren på högstadiet. Kränkningar utomhus har ökat från 40 % till 50 %. Det är en låg andel elever som upplever att de vuxna ser och uppfattar vad som händer på raster, endast 33% av eleverna på lågstadiet. På mellanstadiet är det något högre, 37 % som upplever att vuxna ser vad som händer. Högstadiet har liknande siffror, nämligen 33%. Detta ser skolan som ett förbättringsområde för att trygga elever på raster, samt för att förebygga att kränkningar sker. Pedagogerna beskriver att de kontinuerligt arbetar med konflikthantering och hanterar konflikter direkt när de uppstår. Under läsåret har skolan gjort insatser på individ- och gruppnivå i syfte att trygga raster såväl ute som inne.

Utifrån de kränkningar som har skett så har skolan vidtagit åtgärder både organisatoriskt såsom på grupp- och individnivå. Åtgärder har handlat om specifikt stöd, resursfördelning, handledning och kollegialt lärande gällande undervisningens kvalitet.

Resultat och analys av utfallet på elevenkät 2023-2024

Resultat och analys av elevenkäten för läsåret 23/24 baseras på underlag för enkäter gjorda på lågstadiet (F-3), mellanstadiet (4-6) samt högstadiet (7-9).

På högstadiet upplever 86% av eleverna att de känner sig trygga på skolan. Det är en stor andel av eleverna men ändå en minskning sedan föregående år då siffran tidigare uppmättes till 93%. På samma fråga förmedlar 79% av eleverna från f-6 att de upplever trygghet på skolan.

Det framkommer i lågstadiets resultat gällande arbetsro under lektionstid att 22 % av eleverna upplever att det huvudsakligen råder arbetsro. 64% förmedlar att det råder arbetsro ibland. På samma fråga svarar cirka 40% av eleverna på såväl mellanstadiet som högstadiet att det är en fungerande arbetsro. En hög andel, 46%, av eleverna på högstadiet anser att det är arbetsro ibland. Skolan förstärker det systematiska kvalitetsarbetet med ledarskapet i klassrummet, kollegialt lärande samt förhållningssätt för att öka studieron. Skolan arbetar aktivt med ordningsregler samt med värdegrund och normer. Lärarna är konsekventa i sitt agerande så att eleverna vet förhållningsreglerna i skolan.

Eleverna på skolan upplever i stor omfattning, 88%, att de har ett bra bemötande gentemot varandra i skolan. Siffrorna är något lägre på lågstadiet, där 69% upplever att eleverna bemöter varandra bra i skolan.

Skolan har för läsåret startat ett samarbetsprojekt med socialtjänst, polis och fältare i brottsförebyggande syfte att förebygga normbrytande beteende och våld bland unga.

Mål för läsåret 2024/2025

Förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Utgångspunkten är att alla barn och elever ska kunna delta i all verksamhet på lika villkor oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

För de diskrimineringsgrunder där skolan inte sätter mål ska insatser ske på klassnivå i den ordinarie undervisningen och på EQ-lektion.

Könsöverskridande identitet eller uttryck och sexuell läggning

Uppmärksam risk/hinder i verksamheten	Verksamheten är inte tillräckligt normkritisk.
Orsak	Utifrån anmälda kränkningar, observation samt dialog med skolans personal och elevenkät finns en heterosexuell norm. 50 % av eleverna på högstadiet upplever att de inte vet vem de ska vända sig till vid funderingar kring HBTQI. Föregående läsår var det ännu fler elever, 64% som inte kände till vart de skulle vända sig. På mellanstadiet är det liknande siffror (47%).
Mål	Var och en som verkar och är i skolan ska känna sig inkluderad oavsett kön eller könsöverskridande uttryck. Skolan har ett normkritiskt förhållningssätt
Aktivitet	Undervisning om HBTQI (Homo-, bi-, trans-, queer- och intersexpersoner) på EQ:n men även ämnesintegrerat (t.ex biologi, samhällskunskap, svenska, SO-ömnena) är viktigt för att öka kunskapen om mångfald, normer och rättigheter, samt för att främja en inkluderande skolmiljö. Undervisningen ska inkludera ett normkritiskt perspektiv som ifrågasätter de dominerande normerna om kön och sexualitet. Ämneslärare ansvarar. Ämnesträffar och teamsträffar i elevhälsa där all personal diskuterar jämställdhetsfrågor utifrån ny läroplan i samtliga årskurser.
Uppföljning	enkät vårtermin elevhälsosamtal kollegiala träffar
Mätverktyg	Observation Trygghetsenkäten Elevhälsosamtalen

Insatser och mål utifrån resultat elevenkät och analys kränkande behandling 2024-2025

Målsättning	Insatser	Hur gör vi?
Inga elever känner sig utsatta för fysiska eller psykiska verbala kränkningar.	- Vuxentäthet under rasterna på högstadiet och ny organisation med planerade aktiviteter F-6	Fritidshemmet organiserar tydliga roller på raster med styrda aktiviteter för att undgå utanförskap, trygga elever och

	<ul style="list-style-type: none"> - EQ-lektioner kring kränkningar - Stärka rutiner för elever med särskilda behov gällande sociala samspelet med andra - Skolans ordningsregler revideras och följs upp 	<p>pedagogiskt leda elever som behöver stöd på rast.</p> <p>Organisation för att möta elever med NPF</p> <p>EQ -plan i ett koncernövergripande arbete.</p> <p>Rektor följer upp hur regler kommuniceras, implementeras, följs upp och används tillsammans med dokumentation.</p>

Ansvarsfördelning

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring uppgivna kränkningar och i förekommande fall vidta de åtgärder som krävs för att förhindra framtida kränkningar. Ansvaret är delegerat till rektor.

Rektor har det övergripande ansvaret att se till att alla elever, personal och vårdnadshavare känner till skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling samt hur det praktiska arbetet ska bedrivas och fördelas. Rektor som får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla

detta till huvudmannen. Rektor har också ansvar för att händelsen utreds samt att vårdnadshavarna informeras. På Södra skolan delegerar rektor ansvaret för dokumentationen och utredningen till berörd personal, i de fall då det handlar om kränkningar från annan elev. Skolledningen ansvarar för de fall det handlar om kränkning från vuxen.

All personal har ett ansvar att följa skolans plan, att ifrågasätta och reflektera kring de normer och värderingar som hen förmedlar i kontakten med eleverna. Man har ansvar för att ge omedelbar feedback till vårdnadshavare, mentor och skolledare om man upptäcker att någon elev utsätts eller utsätter någon för trakasserier, kränkande behandling eller någon form av utanförskap. Vid misstanke om diskriminering, kränkande behandling eller trakasserier har alla en skyldighet att anmäla till rektor och starta en utredning.

Alla elever har rätt till sina känslor och tankar men bär ansvar för sitt eget beteende och sina handlingar. Om en elev upplever sig själv eller annan elev kränkt vill vi i skolan få det till oss.

Alla pedagoger och de trygghetspersoner, som rektor utser, har ansvar för att föra samtal med elever gällande konflikter, kränkningar och andra händelser som uppstår. Alla lärare ansvarar för ett fortlöpande värdegrundsarbete tillsammans med de nya formuleringarna om sexualitet, samtycke, hedersrelaterat våld, våld i nära relation och andra relationer i kursplanerna (Skolverket 2022, Lgr 22)

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/aktuella-forandringar-pa-grundskoleniva/andrade-laroplaner-och-kursplaner-hosten-2022#skvtableofcontent8143>

Skolsköterska ansvarar för att genomföra hälsosamtal med alla elever i förskoleklass, åk 2, åk 4 och åk 7. Däremellan sker uppföljningssamtal.

Lagar som reglerar arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Denna plan mot diskriminering och kränkande behandling utgår från Diskrimineringslagen (2014:958) 1 kap. 1§

Diskrimineringslagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Skollagen (2010:800) 6 kap. 1§

Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunder

Alla barn och elever ska ha samma rättigheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Alla barn och elever har rätt att vistas i våra olika verksamheter utan att utsättas för någon form av kränkande behandling.

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/ elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier. Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Är kränkande behandling samma sak som mobbning?

Mobbning är inte ett begrepp som används i skollagen. Det brukar kallas för mobbning om ett barn eller en elev blir utsatt för upprepade kränkande handlingar, trakasserier eller sexuella trakasserier. Kränkande behandling kan vara något som bara händer en gång. Kränkande behandling är alltså ett bredare begrepp, som kan innefatta mobbning men även andra kränkande beteenden. (Skolverket 2022)

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/krankande-behandling-mobbning-och-diskriminering>

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Förbud mot repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att barnet/eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när ett barn/ elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunderna

Kön delas upp i pojke – flicka men det finns många olika biologiska kön. Indelningen kallas för biologiskt kön.

Könsidentitet Jag kan vara född som flicka enligt biologin men identifiera mig som pojke – alltså är jag pojke.

Könsuttryck är de medel en person använder sig av för att uttrycka sitt kön. Det kan handla om attribut såsom kläder, smink, kroppsspråk, frisyra, röst, språkbruk med mera. Det kan också innebära ett sätt att uttrycka ett annat kön än det biologiska.

Etnisk tillhörighet avses att någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung.

Religion är kollektiv tro som grundar sig på en trosföreställning t ex gudar, asar, andar.

Trosuppfattning kan liksom religion definieras som ett ”tanke-system som försöker ge kunskap om det vi inte kan uppleva med våra sinnen och vårt rationella tänkande”. En trosföreställning är ett vidare begrepp än religion och behöver inte alls ha med andlighet att göra.

Sexuell läggning handlar om vilket kön de personer har, som man blir kär i och attraherad av. Man har rätt att älska och vara tillsammans med vem man vill. Tre vanliga sexuella läggningar är heterosexualitet, homosexualitet, bisexualitet. HBTQ står för orden Homosexuella, Bisexuella, Transpersoner, Queer. **Transpersoner** innebär oftast att man inte känner sig som det kön man tilldelades när man föddes. **Queer** betyder att man inte gillar de oskrivna regler som finns om kön, relationer och sexuell läggning. Det kan till exempel vara att man inte vill säga att man är en särskild sexuell läggning eller ett särskilt kön.

Funktionsnedsättning är en viss eller total nedsättning av en fysisk, kognitiv, psykisk, sensorisk, emotionell eller utvecklingsbetingad förmåga, eller en kombination av dessa. Individens förmåga ställs då i jämförelse med den genomsnittliga funktionen hos befolkningen. Nedsättningen är inte alltid synlig som till exempel glasögon eller rullstol utan ges uttryck på annat sätt.

Referenser

Skollagen (2010:800)

Diskrimineringslagen (2008:567)

SFS 2014:958 (Lag om ändring i diskrimineringslagen)

Skolverkets regelverk, stödmaterial och allmänna råd (www.skolverket.se/skolutveckling)